

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok, tanítók, gazdasági egyleti tagok és közs. előjárónak egészévre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felolós szerkesztő és kiadóulajdonos

B E T E G H P Á L.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfölül 2 fillér, magánhirdetések □ cm.-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérért 1. özlötnek. — Nyiltér sora 1 kor. Hirdetés és nyiltér díja előre fizetendő.

— Hirdetéseket e lap részére elfogad minden hirdetési iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: B E T E G H P Á L könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok nem adatnak vissza.

A király szavai a nemzethez.

A király a következő kéziratot intézte Széll Kálmán magyar miniszterelnökhez:

„Kedves Széll! Hetvenedik születésnapom alkalmából a magyar korona országainak összes lakosságától oly számos szerencse- és üdvökvánat érkezett hozzám és a hűség is oly sokféle alakban nyilvánult, hogy a személyem iránt való általános ragaszkodás lélekemelő módon nyert kifejezést.

Mélyen meghatóttan utasítom Önt, hogy legmelegebb és legbensőbb köszönetemet, mely még a legtávolabbi kunyhóba is eljusson, országszerte hirdesse.

Tudják meg Magyarország népei, hogy életemet javuknak szenteltem, hogy boldognak érzem Magamat jölétüket előmozdítani, hogy a hűség, hazafiaság és kölesönös bizalomban látom azon erős támaszokat, melyeken a haza jövője nyugszik.

A mindenható Isten áldja meg és oltalmazza azon kapesot, mely Engemet népeimmel összeköt.

Kelt Ischlben, 1900. évi augusztus hónap 19-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Közeledjünk.

I.

(x.) Közös a föld, mely szült, melynek fája ringatott, mely keblén nevelt, melyet védünk s őseink jussán szent tulajdonul hazánknak mondhatunk. Ez éltet mindnyájunkat, azt is, kinek bővebb marokkal mért a sors; azt is, ki sziklás talajról aratja kenyereit. Emberek vagyunk, magyarok és keresztények; élethivatásunk betöltésében, jogrendi feladatok megoldásában vállalt munkáit a magyar állameszmének, a társas együttélés mindennapos viszonyaiban pedig folyton egymásra utalt individuumok s mégis — bár furcsának tetszik — föl kell vetnem az egyedül czélra vezető jelszót: Közeledjünk. Mert jőzön meggyőződés, évtizednél bővebb helyi tapasztalatom, hogy teljesen sohasem fog sikerülni sem mostani főispánunknak, sem egy későbbinek a vármegyei közelet folyamán bekésmederbeterelese, míg annak két nagyon is számottevő, talán eddig figyelmen kívül hagyott testületi tényezőjét közelebb nem hozza.

Egyik a papság. Kivételt nem teszek, mindenik többé-kevésbé egyoldalú irányelvek után indul; nem azt keresi, a mi az isteni fogalom közös imádásában mindnyáját egyesíti, hanem a formát, mely szétválasztja. A mit papi teendői közben végez, azt társadalmi térére is átvizsi; hangosan bírálja ezt a formát és az elválasztó lényegget egyaránt, holott az megvagyon már irva, nem is mostani keletű s azon egyik sem változthat. Akkor is pap, mikor magán ember, akkor is szószéken képzelet magát, mikor nem a vallásközönség, hanem a közös társadalom előtt hallatja igéit — holott a két feladat ellentéte nagyon is szembeötlő. Lehet kitünő pap a maga ressortjában, ám a közeletnek az illető egyéni tulajdonaira van szüksége. Állása mindenben és mindenütt megbecsült, ám ez még nem képesíti arra, hogy exponens szerepet is akarjon játszani. Ha meg van az egyéni rátermettség, akkor erőltetés nélkül is önként jelölni fogja a közvélemény. Inkább, mint bárkit, mert pap. A papi állás, a papi rang egyedül arra képesíti, hogy hivatalos banketteken megadassék az őt megillető hely, a vezérposztót egyéni talentumai teremtik meg.

De hát kérdem, hol ismerjük meg egymás ebbeli tulajdonait, ha egymással nem, vagy alig érintkezünk? Ha törvényhatósági közgyűlés van, vagy vármegyénket érdeklő más ok, mely központba hívja papjainkat; ha országos vagy heti vásár van városunkban, készséggel megjelennek; aztán, mikor lejárt a hivatalos aktus, vagy eladta képét: az egyik Szabóferizik, a másik Simójánosozik. Illő távolban egymástól, nehogy valamit kölcsönösen kihallgathassanak. Honny soit . . . nem az ittlét a feltűnő, oh nem; hanem az állandóan különöz együttlé! Hogy aztán az ily teljesen separát összejövetelen kiki csak a maga megrögződött, tehát egyoldalú nézetei-

nek lesz nem ritkán vérmes szövívője: ezt könnyű elgondolni. Kapacitáljuk mások hiányában azt, a ki ugys a mi elvárátunk. Így teremnek aztán az intransigens állásfoglalásoknak közeletünk terére kiültetett hajtásai. Mert nagy az ür, a hégaz a két felfogás között, nincs áthidaló, nincs érintkezési pont, nincs közeledés, mely hivatva volna megszüntetni azt a bal-felfogást, hogy a papi álláspont alaki antagonismusa társadalmi megkülönböztetés is involvál. Már pedig a papság is csak nemes elvek harczát vívja, mindenik a maga működési körében csak meggyőződésszerű álláspontja szerint lehet vallásos eszméi hirdetője, de a társadalomban úgy kellene viselkednie, mint egykor a magyar képviselők, mikor a parlamenti küzdelem után újra egymást támogatni kész jó barátok voltak.

Nincs érintkezés, már pedig közeledés nélkül nem is lehet. S így pusztulnak el legjobb baráti összeköttetéseink, mert azt hisszük, hogy a ki nem követi a mi elvünket, az ellenségünk, vonakodunk kell tőle, kerüljük a hol lehet, úgy őt, mint társaságát; odahaza pedig becsületes nép között magunkra maradva folyton azon spekulálunk, hogy a magunk elvét juttassuk diadalra, mert hisszük, hogy a legjobb. Hogyne, mikor más nézetet meg se hallgattunk! Hol hallgassuk? Hiszen mással nem is érintkezünk, csak az unzer ajnerekkel. Akaratunkat nem helyes felfogásunk, hanem hecclepek irányítják.

Lassan-lassan aztán kifejlődik az ellenszenv, a gyűlölet s minthogy rendszerint a pap a nép legüvöltöttebb vezetője, mert leginkább férfozik szívéhez, lelkehez: hasonló gyűlöletet olt a lelkiismeretes, gondjaira bizott népbe is. Nézzük csak meg vármegyénket! Vidékek szerint olvasni lehet a papok gondolkodásából, mert felfogásuk szerint formálódott meg a vidék népének gondolkodása is. Holott félretéve mindent, nem látni abban mesterségesen felfújt sérelmet, a mi évszázados tény, hanem keresni a közeledést, az érintkezési kapcsolatokat, együtt reverenda és palást nélkül megbeszélni a napi élet mozzanatait, kicsereálni eszméinket, feltárni gondolatainkat, habozás nélkül megmondani nézeteinket s általában mérlegelni azokat a hasznossági tényezőket, melyek a közzjő boldogulásának útját egyengetik, mindenek fölött pedig elő- és utógondolat nélkül kiben-kiben az embert, a jó barátot, a tehetséget respektálni, kidobva teljesen magunk alól a papi és politikai felfogás ölmököveit, csupán: ebben látom én a vármegyei békés harmonia lehetőségét. Sokszor nehéz, mert sok egyéb mellett személyi kérdések is befolyásolnak, de egy papnak birnia kell oly nagy lelkierevel, hogy a mi szive nehezére esik, a közzjőnek alá tudja rendelni. Győzzön a jobb. Volt idő, nem is olyan régen, mikor harmonikus egyetértéssel járt el katolikus és protestáns. Mert egyik fél sem olyan erős, hogy a másikra ne szorulna. E kölcsönösség, e jó baráti viszony aztán egymás érdekei mellett közvéleményt terem; az udvarhelyi ref. első pap jól emlékeztetik, hogy az akkori társas érintkezés harmoniája mellett őt voltaképpen a katolikus közvélemény választotta meg szintén érdemes emberekkel szemben; bevonulásán, beiktató bankettjén nagyobb számmal reprezentált a katolikuság, mint leendett hívei, sőt a kollegiumi kertét is . . . no hát ezek efemer becsü emlékek ugyan, de a harmonikus egyetértésre jellegző akcidenciák.

Ha a papság őszintén közeledik, összes lett és leendő társadalmi intézményeink csak javát fogják venni. Mert valljuk meg igazán, minden intézmény szervezésekor felekezeti kérdést csinálunk s így a legszebb, a legönzettelenebb idea is vagy halva születik, vagy kinlódik, mint a tudóvészben szenvedő. Csendes kimulása bizonyos.

Ott a törvényhatósági bizottság; nem nézzük az érdemet, a tehetséget, az állást, az igazság kimondására független embert, hanem választunk felekezeti felfogás szerint, ha nincs más, jó a harangozó is, mintha bizony a vármegye egyház-

kerület, a fő- vagy alispán püspök volna. Csoda-e hát, ha a közgyűlések nivója fokról-fokra száll s összes ténykedései a régi, híres szónoklatok helyett egy egyszerű igenben, nemben szorulnak össze.

Épp így állunk a városi képviselőtestület összeállításával is. A ki a mi legtöbbször ferdén magyarázott érdekeink mellett feljajdul, rögtön városatyát kell belőle csinálni. Nem egy nem csak nem tudja, de nem is akarja tudni a képviselőtestület hatásköri szabályait, derüre-borura szónokolnak s csinálnak oknélküli, tehát komikus és bosszantó indítványokat; praejudikálnak jogi elbírálás alatt álló ügyeknek, mintha bizony értelmes és karakteres ember nem sorakoznék annak idején teljes elégtétellel bármily jogtalanul megtámadott védelmére, mintha bizony a törvény a sympathiák tudománya volna. Hogy minden egészséges irányu mozgalmat, mely a társadalom vállain épül ki, mennyire megbéníthat az ekskluzív felfogás, csak két példára hivatkozom.

Ott van a millennaris oszlop története. Sokak emlékében él még, ott voltak az alakuló közgyűlések; leginkább protestáns emberek akarták (így néhai Ugron István) elnöknek az udvarhelyi apátot, azzal a nyiltan kifejezett czélzattal, hogy pap lévén a b. elnök, inkább megnyílik a kath. főpapi kar erszénye. S mi lett az eredménye? Egyszerűen katolikusnak deklarálták a tisztán hazafiaságból megindított mozgalmat, pedig sokan szolgálhattak volna felvilágosítással s így történt, hogy a katolikusok ellenkezése miatt az oszlop a mai helyén, nem a felső piac téren állított fel, bár aethetikai érdekek épen e mellett érveltek; vármegyénk protestáns papjai közül pedig alig 4—5 reflektált a kapott gyűjtőívben jelzett czélra.

És ez a cseberből vederbe ugrás folytatódott az agyagfalvi oszlop mozgalmában. Kérdem, a gyűjtő-bizottság tisztikarában hány kath. ember van, magában a nagy bizottságban hány taggal szerepel a megyei kath. klérus, avagy a kath. tanári kar, melynek hazafias érzését még eddig senki se vonta kétségbe, ki vagy kikkel van képviselve a bizottságban? Az iparos önképző vagy dalárda vezető emberei közt hány katolikus található? Már pedig talán csak akad az önképzőben s dalárdában egy-egy katolikus is? A hitelszövetkezetről nem is szólok.

Mindezekről a jelenségekről pedig alig mondhatná valaki, hogy ötletszerűleg s véletlenül történtek. Legyünk őszinték uraim! Szükségünk volt ezekre a rangos állásokra, hogy megyei és városi választásoknál befolyásunkat érvényesítsük. Tisztelet a kivételeknek.

Ez a baj tehát, hogy nem a közzjő, hanem a magunk érdekei mellett mindent kiarendálunk, nem törődve azzal, hogy mi a czél, holott kellő tapintat mellett éppen annak az intézménynek virágzását mozdíthatnók elő. Már pedig ha áll az, hogy a haza minden előtt, melyet csak közzjőre irányzó tettekkel lehet szolgálni, úgy kell, hogy minden egyoldalú felfogást ennek a közzjőnek, közzvetve a haza érdekének alárendeljünk.

Nézetem szerint tehát, míg a papság tisztán honpolgári alapon nem közeledik, egymással barátságos úton-módon nem érintkezik s ennek zálogául nem szövöttezik a közzjő önzetlen szolgálata, itt békés, egészséges és igazságos társadalmi állapotok soha sem fognak bekövetkezni. Vezér férfaink szolgálattassanak minél több alkalmat társas összejövetelekre, hiszen czim mindig kínálkozik, csak a helyet kell megjelölni s akkor meglátjuk, hogy mely fél akarja őszintén a megye javát. S ha ez sikerül, — bár minden kezdet nehéz, de sikerül, csak akarni kell — akkor méltóztassanak elhinni, hogy senki sem fogja nézni, hogy a fő- vagy alispán vagy más pályázó egyén, vagy humán mozgalom, vagy te vagy én milyen hitű, hanem pártolni fogja azt, a ki, a mi legjobb s vármegyénk a milyen hirhedt, éppen olyan példásan emlegetett lesz a 68 sorában.

Közigazgatási ankét. A belügyminisztériumban e hónap közepére nagyszabású közigazgatási ankétot akart egybehívni Széll Kálmán belügyminiszter s az ország minden vidékéről meghívta volna az illetékes embereket. Ez az ankét azonban szeptember első felére maradt. Széll Kálmán belügyminiszter maga fogja vezetni a tanácskozást.

A községi közigazgatási tanfolyamokról szóló 1900. XX. t. cz. végrehajtása. A községi közigazgatási tanfolyamokról szóló 1900. évi XX. t. cz. ez évi szeptember hó 1-én életbe lépve, — a törvény végrehajtására vonatkozó, — a községi közigazgatási tanfolyamokról és a községi közigazgatási vizsgálatokról szóló szabályrendeletet a belügyminiszter 90,000—900. számú körrendeletével valamennyi vármegyei törvényhatóságnak megküldötte. A belügyminiszter említett körrendeletében különösen arra hívja fel a törvényhatóság figyelmét, hogy a tanfolyamok hallgatására ne csak azok jelentkezzenek, a kik a tanfolyamok hallgatására rá vannak szorulva, hanem olyanok is, a kiknek már jegyzői oklevelük van, különösen a jegyzői oklevellel bíró, de önálló jegyzőként még nem működő jegyzői alkalmazottak. Nemcsak azért, mert az ismeretek kibővítése s az önművelés minden esetben dicséretes, hanem azért is, mert azok, a kik a tanfolyamot elvégzik, a jegyzői álláshoz fűződő s egyre fokozódó követelményeknek bizonyára jobban megtudnak felelni s a dolog természete szerint a jövő közigazgatási szervezetbe is könnyebben tudnak majd beleilleszkedni. Igen helyesen jár el tehát a törvényhatóság, ha a tanfolyamok hallgatására a jegyzői oklevellel bírókat is buzdítja s emlékezteti őket arra, hogy bár az új törvény oklevelük érvényét nemcsak meghagyta, hanem az egész országra is kiterjesztette, saját érdekében cselekedzenek, ha a tanfolyam hallgatására önként vállalkoznak. Együttal felhívja a belügyminiszter a törvényhatóságot, miszerint hasson oda, hogy az ily jelentkezők a tanfolyam hallgatása céljából alkalmazóitól lehetőleg szabadságidőt nyerjenek, hogy így a tanfolyam hallgatása miatt ne kelljen állásukat feláldozniok. A belügyminiszter azon reményének is ad kifejezést, hogy a törvényhatóságok már a közeljövőben módját fogják ejteni annak, hogy a tanfolyamok szegénysorsu és érdemes hallgatóinak ösztöndíjban, vagy jutalomban való részesítését vármegyei alapítványok létesítése által a maguk részéről is előmozdítsák, s hogy az erre képes közgeket szintén buzdítani fogják oly irányú áldozatkészségre, mely saját alkalmazottjaiknak tanfolyam hallgatását elősegíti.

Utasítás

a hazai iparnak állami kedvezményekben való részesítéséről szóló 1899. évi XLIX. t. cz. végrehajtása tárgyában.

(9. Folytatás és vége.)

30. §. A törvény 1. §-ának 2. g) és j) pontjaiban foglalt bányászati vállalatok, — a briquette-gyárak kivételével — valamint ásványolajat és kálsókat kutató és termelő vállalatok kedvezményei engedélyezésénél a helyszíni vizsgálatok az illetékes bányakapitányság ügykörébe tartoznak.

A bányakapitányság helyszíni szemle alapján a kérvényt a fennebbi tényleknek, valamint annak igazolásával, hogy a kérdéses mű megfelel mindazoknak a feltételeknek, melyek a technika fejlődésének megfelelő gépberekezés, a lúgzás, a fonsorozás és villamoság alkalmazása, valamint az ásványolajat és kálsókat kutató és termelő vállalatok tekintetében a fennebbiekben előírtakat, a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez terjeszti fel.

31. §. A mezőgazdasági szeszfőzdek vizsgálatát a földművelésügyi m. kir. miniszter saját közgeivel eszközölteti.

32. §. Az üzembhelyezés idejének megállapításánál azon időpontot veendő figyelembe, a mikor az ipartelepen termelhető iparcikkék mennyiségének legalább 25 százaléka értékesíthető és forgalomba hozható alakban előállított, mindazonáltal megállapítandó és a jelentésben kitüntetendő azon időpont is, a mikor az ipartelepen a gyártást általában véve megkezdették. Mezőgazdasági szeszfőzdeknel az illetékes pénzügyigazgatóság állapítja meg az üzembhelyezés idejét.

33. §. A mennyiben a pénzügyigazgatóságok helyszíni vizsgálat alapján nyújtandó felvilágosításokat igényelnek, ezeket az illetékes kerületi kir. iparfelügyelőhöz kötelesek fordulni. A kir. iparfelügyelők a pénzügyigazgatóságok ily irányú megkereséseire soron kívül választ adni kötelesek.

34. §. A kir. iparfelügyelők a mezőgazdasági szeszfőzdek és az ezen utasítás 30. §-ában említett bányászati telepek kivételével az állami kedvezményekben részesített gyárakat és ipartelepeket évenként egyszer megvizsgálni kötelesek és gyárvizsgálati jelentéseikkel kapcsolatban külön jelentést tenni tartoznak arra nézve, hogy a szóban levő ipartelepeken megvannak-e mindazon körülmények és teljesítettek-e mindazon feltételek, melyek a kedvezmények engedélyezésének alapját képezik, illetve a melyekhez a kedvezmények engedélyezése kötött.

E jelentések esetről-esetre a pénzügyminiszternek megküldendők.

35. §. A pénzügyigazgatóságok (adófelügyelő) kötelesek mindazokban, miket az 1899. évi XLIX. t. cz. és az ezen törvény végrehajtása iránti jelen utasítás előír, — a pénzügyminiszter rendeletére eljárni.

Nevezetesen köteleességükben áll:

1. A jelentéstétel végett hozzájuk küldött folyamodványokat:

a) minden egyes esetben a fentfoglalt körülmények és viszonyok alapos mérlegelése után

b) oly esetekben, a mikor a folyamodó gyáros, vagy iparos a jelen utasítás 7. §-ban körülírt arányos időtartam megszabását kéri, különösen az e szakaszban felsorolt adatoknak pontos beszerzése és számba-

vétele után véleményük kíséretében a pénzügyminiszterhez visszaterjeszteni;

2. az állami kedvezmények megadására vonatkozó kormányhatósági rendeletek leérkezése után az állami kedvezmények engedélyezését az ezen esetekről vezetendő nyilvántartásban feljegyezni és az illető adó kivételi iraton is kitüntetni, s ahhoz képest az illető gyár vagy ipartelep tulajdonosait, esetleg mezőgazdasági szeszfőzde bérleit a gyárból vagy ipartelepből eredő jövedelemre nézve a jelen utasítás 5. §-ában körülírt eljáráshoz szigorúan alkalmazkodva, a kedvezmények tartamára egészen, vagy részben a megfelelő adó alól kihagyni.

Az állami kedvezményekről vezetendő nyilvántartásban feljegyzendők:

a) a gyár, illetőleg az ipartelep tulajdonosának (a cég birtagjának), illetőleg bérelőjének neve;

b) a czégben vagy a tagjai sorában történt esetleges változások;

c) a gyár vagy ipartelep helye (vármegye, község);

d) a gyár, illetőleg ipartelep minősége;

e) az állami kedvezményekre vonatkozó kormányhatósági rendelet és a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) iktató számai;

f) azok az üzemágak, melyekre a kedvezmények kiterjednek;

g) a kedvezmények kezdő és lejárat időpontja;

h) a kormányrendeletben foglalt esetleges különleges határozatok;

i) a folyamodást megelőző, valamint az azt, illetőleg a kedvezmények engedélyezését követő években esetenként kivett adók összege koronákban és

j) az állami kedvezmények megszűnése folytán az adókivétel iránt tett intézkedések száma és kelte.

3. Az iparsó engedélyezése iránt hozzájuk beérkező folyamodványokat, minden egyes esetben, a felforgó körülmények és viszonyok alapos mérlegelése után, véleményük kíséretében a m. kir. pénzügyminiszterhez felterjeszteni.

4. Az iparsó kiszolgáltatására vonatkozó pénzügyminiszteri rendelet leérkezése után, az abban foglalt megvárások, valamint az idevonatkozó törvényes rendelkezések és szabályok értelmében eljárni, különösen pedig az előírt rendszeres ellenőrzést a legközelebbi pénzügyi közegek által megfelelően gyakoroltatni.

V. Fejezet. 36. §. Ha valamely, állami kedvezményben részesített gyár vagy ipartelep az állami kedvezményekhez kötött feltételek meg nem felel, attól az állami kedvezmények megvonhatók. Ez iránt a kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel, és ha mezőgazdasági jellegű iparágrol van szó, a földművelésügyi miniszterrel is egyetértőleg, mezőgazdasági szeszfőzdekre nézve pedig a földművelésügyi miniszter, a pénzügyi- és kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg határoz.

Horvát-Szlavonországok területén lévő gyárakra nézve a vonatkozó elhatározások az 1899. évi XLIX. t. cz. 11. §-ának határozmányaira való tekintettel a horvát-szlavon-dalmátországi bánnal egyetértőleg hozatnak.

Az erre vonatkozó határozat ugyanoly módon adandó a kedvezményeket élvező fel tudomására, mint a mely módon az állami kedvezmények engedélyezéséről nyert értesítés.

Kelt Budapesten, 1900. évi márczius hó 19-én.

Hegedüs s. k.

kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

TANÜGY.

Értesítés. A sz.-udvarhelyi ev. ref. kollegiumban az 1900—901-diki esztendőre a tanulók beiratása szeptember 1—3-ik napján délelőtt 8—12-ig, délután 2—3-ig történik meg; a javító-, pótló- és felvételi vizsgálatok a beiratási napokon délután 4—6-ig tartanak meg. Szeptember 4-én délelőtt 10 órakor lesz az év ünnepélyes megnyitása. Az igazgatóság.

Tájékoztásul. Székely-Udvarhely város községi jellegű elemi iskolájában a beiratások megkezdődnek szept. 1-én és tartanak bezárólag 5-éig. A tanítás 6-án, azaz szerdán kezdetét veszi. Ezzel egyidejűleg azt is tudomására hozom a város nagyérdemű közönségének, hogy ez idén az 5-ik osztály is megnyílik, a hová azon tanulók vétettek föl, kik jó sikerrel végezték a 4-ik osztályt; nem középsiskolában szándékoznak folytatni tanulásukat, 12-ik életévüket még nem töltötték be és így még tankötelesek. Szegénysorsu és jó magaviseletű tanulóinknak a „szegény tanulók könyvtára”-ból ingyen juttatunk tankönyveket. Végül tisztelettel kérem a szülőket, hogy a könyvkereskedésekben feltalálható tankönyvek közül csakis a legújabb kiadásokat sziveskedjenek megvásárolni. Székely-Udvarhelyen, 1900. aug. 22-én Lázár József, a közs. iskola igazgatója.

Egyetemi beiratások. A kolozsvári Ferencz József m. kir. tudomány-egyetemen az 1900/1-dik tanév első felére a beiratkozások a tanulmányi, fegyelmi és leckepezés szabályzat 24. §-a értelmében folyó évi szeptember hó 1-én kezdődnek, ugyanazon hó 12-ig bezárólag tartatnak.

A Nemzeti Zenedében a növendékek beiratása folyó évi augusztus hó 30-ától bezár. szeptember hó 5-éig az intézet helyiségében (Budapest IV. Ujjvilág-utca 14. sz.) naponként délelőtt 9—12 óráig történik.

Iskolai értesítés. A három évfolyamu brassói állami felső kereskedelmi iskola I. osztályába oly növendékek vétettek fel, kik a gymnasium, real-, vagy polgári iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték. A főlveletre minden tanuló személyesen és atyja, anyja, gyámja vagy azoknak külön megbízottja kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni. A tanulóknak kellő elszállásolásában az igazgatóság készséggel nyújt segítséget. A tanulók főlvelete szeptember hó 1., 2. és 3. napján délelőtt 8—12 óráig történik az intézet tanári ülés-terében.

KÜLÖNFÉLÉK.

A zsidó-elnök története.

(L.) Holstein ur derek uri ember, a ki megérdemli, hogy előtte mindenki kalapot emeljen. Holstein ur ugyanis, a székelyudvarhelyi zsidó ima-egyesület elnöke volt. De már csak volt és most nem az.

És Holstein ur éppen azért érdemli meg, hogy előtte mindenki kalapot emeljen, mert állásából kiválasztották Holstein urat tudniük azért választották ki tisztségéből, mert kiváló jó hazafi; a ki hitközsége dolgait magyar nyelven végezte és úgy is akarta végezni. Már nem végzi.

Ez a hihetetlen dolog mint annyi más, szintén Székely-Udvarhelyen, a székely anyavárosban történt. És pedig a közelebbi napokban.

Székely-Udvarhelyen a zsidóknak ima-egyesületük van. Ez az ima-egyesület időnként alakul és ritusa szerint választja tisztségűit, a kik kormányozzák és alkalmazottait, a kikre vallása szabad gyakorlatánál szüksége van.

En bizony nem vagyok zsidó. Teológiai tudományokkal sem foglalkoztam sohasem.

A Talmudról mindössze annyi tudomásom van, hogy az olyan a zsidónak, mint nekem a biblia, a mohamedannak pedig a korán.

Azt, hogy mi a kóser, mi a trélli: mindnyájan tudjuk. Mit vallanak az orthodoxok, mit a neologok: azt még én is tudom.

Hát ennél többet nem is tudok. De nem is szólok a dolognak chez az ágához semmit.

Öszülő fejjel, egyszerű székely agyvelőmet más, egészen más dolgok foglalkoztatják. És itten most kénytelen vagyok henezezni. Pedig ez nem szép. De ha már az ember újságha ír, fitogatnia kell a nagyvilági dolgokbéli járatosságát is.

En ezekben annyira járatos vagyok, hogy azt is tudom, hogy a katolicizmus kilencszázados jubileumán Magyarország legnagyobb papja, Vaszary ő eminenciája minő arany szavakat mondott ismételve.

Szöröl-szóra idézem:

... Bár a viszonyok megváltoztak, bár a vallás bennünket elkülönít: a szent korona mindnyájunkat egyesít. A szent koronával, mely nálunk nem jelent korlátlan hatalmat, egygye olvadt a haza fogalma, a koronának tagja minden polgár, bármilyen legyen felekezete, bármilyen legyen a nyelve, csak legyen magyar a szíve.

Négy év előtt az ezredéves ünnepség alkalmával én vettem ki tartójából a koronát.

Első érintetem ajkaimmal a nemzet e klenodumát s láttam drágakövekkel ékített egyes részeit és azt gondoltam: e drágakövek jelképezik a korona részeit, tagjainak hazafias érényeit; láttam az arany abroncsot, mely a korona egyes részeit összeköti és azt hittem, ez szimbóluma a szeretet arany abroncsának, a mely a korona tagjait egymással összefűzi. Így van-e? E nagy ünnepem nem kutatom, de hogy így kellene lennie, azt állítom és hogy így legyen, azt szívből óhajtom...

Hát kérem tisztelettel ilyen valamik valának az én ideáljaim, míg ideáljaim voltak.

S ilyeneken töröm öszülő fejemet ma is.

S bizony nem tudom, mit tartalmaz a Talmud, még azt sem tudom, mik a székelyudvarhelyi zsidó ima-egyesület alapszabályai. Azt sem tudom, kik voltak azok közül neologok, kik orthodoxok, a kik Holstein urat állásából kiválasztották.

De azt bizonyosan tudom, hogy ez a sajnálatos dolog Székely-Udvarhelyen, a székely anyavárosban megtörtént. És azt is bizonyosan tudom, hogy Holstein ur egyik legfőbb ellenese: a rabbi volt.

Hát én nekem per absolute semmi közöm ahhoz, hogy az udvarhelyi zsidó egyesületnek ki az elnöke és mit csinál ez az egyesület.

Sietek is kijelenteni, hogy Holstein urat, a ki előtt különben bármikor kalapot emelek, nincs is szerencsém személyesen ismerhetni.

Még csak látásból sem ismerem.

Igy hát nem foghalják rám, hogy az ő pártját akarom fogni.

Mondom ne személyekről, hanem tényekről beszéljünk.

A tény pedig az, hogy Holstein urat állásából kiválasztották, mert nem volt hajlandó hitközsége ügyeit, hazája hivatalos nyelvén kívül, más nyelven vezetni.

Szomorú tény az is, hogy ebben a mozgalomban részt vett a rabbi ur is, a ki pedig a magyar állam kinevezett hitoktatója az udvarhelyi állami főreális iskolánál.

Lehet ez? Szabad ez?

Gondolkozzunk ilyenekről is. . . . .

— **Király ő felsége** születésének 70-ik napját Oklándon is megünnepelték. Az összes hivatalok, esendőrség, pénzügyőrség, falusi és hitközségi előjáróság s képviselőség megjelent 10 órakor a templomban, hol Pál Ferencz egyházköri jegyző, ottani unitárius pap hazafias szép imát mondott és esdekléssel kérve ístent, hogy a sok csapás által sújtott jó királynak drága egészségét és életét még hosszasan tartsa meg hű népei boldogítására. A közönség meghatottan távozott az alkalmi zsoltár szivindító énekzése után.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Beke Albert magyarosí ev. ref. elemi népiskolai okl. tanítót a nagygalambfalvi és Jakab József kányádi szintén ev. ref. elemi népiskolai okleveles tanítót a muzsnai állami elemi népiskolához rendes tanítóknak nevezte ki. — A pénzügyi m. kir. miniszter pedig Szabó Dénes székelykeresztúri kir. adóhivatali gyakornokot a rimaszombati adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adótitstnek nevezte ki.

— **Városunk képvisellete** tegnap délután Demeter Dénes h. polgármester elnökelete alatt rendkívüli közgyűlést tartott. Erről tudósítást jövő számunkban hozunk.

— **Szent-István napját**, a magyar királyság alapításának 900 éves évfordulóját városunkban is megünnepelelték. A plebánia templomban Jung-Cseke Lajos apát celebrálta az ünnepi misét és Orbán János új pap mondott hazafias szép beszédet. A hatóságok, testületek lobogókkal, Lázár Ádám gróf vármegyei főjegyző vezetése alatt igen szép számban vettek részt. Megelőző napon a város ki volt világítva.

— **Uj ügyvédek.** A marosvásárhelyi ügyvédi kamara közölte, hogy Lukácsffy István dr ügyvéd, Székely-Udvarhely székhelyvel az ügyvédek lajstromába felvették. Az új ügyvéd már e hó 1-én a Kossuth-utczában levő irodáját meg is nyitotta. Továbbá S e b e s s Jenő dr marosvásárhelyi ügyvéd székhelyét Székely-Kereszturra tette át.

— **Hymen.** Gál Mihály okleveles kántor-tanító eljegyezte György Juliskát, György Jeremiás körjegyző kedves leányát Szent-Tamás községben.

— **Nagy kilüntetés** érte a városunkban levő Orbán, Nagy és Tamás cipőkészítő céget. A párisi kiállításban bronz érmét nyert. Igaz szivből örülünk a derék székely iparosok diadalán s ohajtjuk, hogy ugy nekik, mint minden székely iparosnak szolgáljon buzdításul e feltétlenül nagy kilüntetés.

— **Toronyalap-köletétel.** „Kérjed Isten segédelmét dolgaiddnak kezdetén.” Ennek a szép erkölcsi szabálynak tett eleget a városfalvi tekintélyes unitárius egyházközség, a midőn derék fiatal lelkészének vezetése mellett egy szépen sikerült, szívet és lelket emelő ünnepélyt rendezett aug. 20-án nagyszabású tervezettel megkezdett tornya alap-kövének letétele alkalmából. A népes gyülekezet apraja nagyja pontban 8 órakor d. e. szent áhitattal vette körül a mintegy 6 méter mélységre kiásott fundamentumot, hogy mindenik tanuja lehessen az ünnepélyes pillanatnak s beszélhessen majd a késő unokáknak is róla. Ekkor a kiásott fundamentum egyik szögletébe elhelyeztetett az első kő, a melyet a munkások szerszámjaikkal kezökben körülállottak. Máthé Lajos oltáni buzgó tanító és énekező ez alkalomra irt egy vallásos áhitattól áthatott éneket, melyet az ő vezetése alatt énekelt az egész gyülekezet. Ezt követte Péter Sándor lelkésznek Istenben való bizalomra és egyetértő munkásságra buzdító hatásos beszéde, melynek végén buzgó imában fohászzkodott Istenhez segedelemért a megkezdett munkára. Az ünnepélyt a gyülekezet éneke fejezte be. Kisgyörgy Sándor esperes személyesen nem jelenhetvén meg, levélben kérte Isten áldását a munkára és munkásokra. Valóban megható a mai korban az igaz vallásosság ilyen szép megnyilatkozása. Mi is kitartást kívánunk az ekklesia lelkes vezetőinek, buzgó tagjainak és Fekete Béni előnyösen ismert építész vállalkozónak.

— **Szinielőadás Bögözenben.** F. hó 19-én Bögözenben — mint azt lapunk mult számában ismertettük — a bögözi tanulókból alakult műkedvelő társaság, ismételt előadta Géczy „Az ördög mátkája” ez. nép-zinművét. Az előadás helye a gróf Károlyi-féle udvar volt, melynek százados fái alatt szerényen húzódott meg a csinosan összeállított színpad. A közreműködők közül Keresztes Anna, Bernáth Frida, László Erzi, Gavrus Valeria és László Agnes érdemelnek dicséretet, kik a kosztüm egybeállításánál feltűnő izlést és szorgalmat, játékukban pedig finom műérzékét árultak el. A férfi szereplők közül ifj. Keresztes János, Istók Sándor és Buzogány János tünnek ki. Elismerés illeti Lányi Imrét, ki a darabban főszerepet játszó Botai Mártont oly közvetlenséggel személyesítette, hogy játékaival való színpadon sem vallana kudarcot. A színpad felállítására s az előadás rendezésére kizárólag Keresztes János ottani tanító vállaira nehezedett, ki feladatát úgy oldotta meg, hogy azzal a sikerhez legfőbb mértékben hozzá járult. Előadás után folyt a tánc a kora hajnali órákig. A tiszta jövedelem 60 korona 42 fillér volt, mi az orosz-hegyi tűzkárosultak javára fog fordíthatni.

— **Vandal kezek** tegnapelőtte virradó éjjel, a „Székely-Udvarhely” szerkesztősége és kiadóhivatala helyiségéül szolgáló épület portályát több helyen megcsontították. A Pálffy Károly kir. főreáliskolai tanár, háztulajdonos áldozatkészségéből Haberstumpf Károly helybéli műépítő és Reisenauer Vilmos segédműépítő tervezete s kivitele szerint a legmodernebb stílyben, valódi művészettel díszített épület ma pártatlan városunkban csinoság tekintetében. A műasztalos munka is méltán sorakozik ehhez, a melyet Kaunez Albert helybéli műasztalos készített s mely a kereskedelmi miniszter székelyföldi utazása alkalmából rendezett helyi kiállításán is általános feltűnést keltett. Ezt a portályát csontította meg valami fattyu. A dologban különben az a legérdekesebb, hogy a háztulajdonos egy bizonyos ural jó előre fogadást tett: az esetnek városunkban való illetén megtörténésére s így kára tulajdonképen csak ama bizonyos urnak van, aki oly vakon bizott bizonyos elemek műérkében. Szomorú jelenség. Bizony messze vagyunk még a jobb irányu haladás idejétől!

— **Nagy tüzeset** hírt vesszük Siklód községből. E hó 17-én este dühöngő szélviharban nevezett községben tűz ütött ki. Egy székely gazdának házán kívül összes gazdasági épületei fölcserelessel együtt; négynek pedig a szó szoros értelmében mindene rövid félóra alatt elhamvadt. Rendkívül veszélyben volt az ev. ref. paplak is, mely ha meggyulad: a mögötte levő 10—12 család menthetlenül semmi nélkül maradt volna. A kár meghaladja a 10000 koronát s biztosítva csakis 400 korona értékű volt. A teljesen tönkrement székely gazdák segélyezésére gyűjtő bizottság alakult, melynek első adakozója Orbán József siklói lelkész, ki terményekben 42 koronát áldozott. Lapunk utján esdve kérjük a nagyközönséget, hogy nyomorba jutott székely véreink felszédéséhez bármily csekély összeggel hozzájárulni sziveskedjenek. Kegyes adományok a községi bíró, vagy az ev. ref. lelkész hivatal Siklód (u. p. Etéd) címére küldendők. Az adományokat a „Székely-Udvarhely”-ben nyilvánosan nyugtázzni fogják.

— **A himlő** Nagy-Galambfalván ijesztő mérvben uralkodik. Leginkább a három éven alóli gyermekek

10—15 nap alatt mintegy 30-an haltak el himlő következtében.

— **Néhány méter csipke**, mint bec-ületes találmány került hozzánk. Igazoltt tulajdonosa kiadóhivatalunkban átveheti.

Apróhirdetések.

(E rovatban minden szót 4 filléért, vastagabb betűvel 8 filléért közöl a kiadóhivatal.)

Calcium carbidot legelőnyösebben szállít a boszniai vilamos művek magyarországi vezérképviselője; valamint szabadalmakat is kieszközöl és a kiválóságokat értesíti; ugyintén mindenféle gépezeti és elektro-technikai berendezést pontosan küld: **Takács Győző** és **Tarsa mérnök** iroda Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 10. sz.

Kiadó v. örök áron eladó Székely-Udvarhelyt, a Kossuth-utczában levő igen jó hírű **Koronay-féle kerthelyiség vendéglővel** együtt. Bármikor értekezni lehet: **czv. Koronay Józsefné** tulajdonossal.

80 krajczárért kapható egy **szeker tuzifa** (cses-refa, ágak és forgas) a Fenyéd község határában levő csere-erdőben. **Utalványok válthatók** minden nap délelőtt 8—12 óráig **Teichner Jakab** irodájában (Székely-Udvarhely, Bethlen-utca), Haberstumpf-féle házban.

Haszonbéri hirdetés. Sz. 632—900. Alulírott előjáróság közölte, hogy a bor- és husfogyasztási jogot folyó év július hó 1-től 1901. évi december hó 31-ig Bene községben a jegyzői irodán **folyó év szeptember hó 9-én** d. u. 2 órakor nyílt árverésen alhaszonbérbe adja. Kikáltsai ár évi 180 korona. Árverési feltételek a jegyzői irodán megtekinthetők. Bene, 1900. augusztus 20-án. **Benedek Ferencz**, közs. jegyző, **Binder Mihály**, k. főbíró.

Tibód és Kadicsfalva községek határain s z a b ő Gábor, haszonbéri.

Szerkesztői üzenetek.

Kritikus. A közközház új igazgató főorvosának mult számunkban közölt kinevezéséhez fűzött megjegyzésünket tévesen magyarázta. Mi ezzel senki sem ütöttünk. Lengyel József dr. vármegyei tisztifőorvos, volt körházi igazgató-főorvos pedig sokkal jobban tiszteljük, az ő érdemeit és valódi áldozatkészségeit, melyet közközházunkat elhagyta sokkal többre becsüljük, semhogy őtet az új rendszer hangoztatásával bánatani szándékunkban is lett volna. Az új rendszer most már — midőn részben az anyagi eszközök is megvannak, mik eddig hiányoztak — az ő vezetésével is bekövetkezett volna. De mitűn új igazgató-főorvost nyert ezen emberbaráti, nagyfontosságú ügy szolgálatára hivatott intézmény s van és lesz — mert lenni is kell — hozzávaló pénz; teljes joggal várhatjuk és el is várjuk annak kellő magaslata leendő emelését. Nem lehet továbbra is elnézni, hogy hiányos felszerelésű közközházunk mellőzésével, igen gyakran más vármegyébe vándoroljon gyógyulást kereső főönsgünk, midőn — mint eddig is — kiváló orvos áll it hon rendelkezésére. Tehát mi nem a szellemi, de a belső berendezkedés, kényelem és ellátás színvonalának emelését óhajtjuk. Erre néve különben is megértést a felsőbb intézkedés s ha ez nem lenne is, bizuk, az új igazgató-főorvosban, hogy minden a legjobban fog elintézni közközházunk érdekében.

Uj kenyér. Vármegyénk bármely községének fia: othont talál nálunk. Bárki bármikor kopogtat, szives fogadásra talál. Az „uj kenyér” még igen zsenge kopuzat, szives részünkre. Azonban tehesz-e vall. Hogy ez nem vált be, azért máskor is szivesen látjuk, hátha!

D. D. Közönségünk. Igen jól tudjuk, magunk is tapasztaljuk, hogy a közérdek valódi hírv szolgálatából még senki sem szerzett dús anyagi hasznot. De hisz ha mindenkinek ez volna a célja, mivé lennénk, hova fajulna az emberiség. Már most is haszonleső a legnagyobb rész s maholnap oda juthatunk, hogy csak a múzeumok és régiségárakban találunk valódi őnzetlen emberbarátokat.

F. A. Melesér. A nyilatkozat egyrészt idejét is multa, másfelől megbotásának, de úgy találjuk, hogy az ügyet eléggé tárgyaltuk. Szives üdvözlét!

KÖZGAZDASÁG.

Az aratás már bevégeződött vármegyénk egész területén. A belső járásból több felőlről s máshonnan is azt az örvendetes tudósítást írják, hogy buza és rozs, emlékezet óta nem termelt így, nem adott akkora fejeket és erőteljes, nagy ép szemeket, mint most. A tavasziak, törkbuza, zab, árpa is feltűnően vannak fejlődve. Több felől üszögről és több-kevesebb rozsdáról is említést tesznek. A mult évben megirtuk volt ifjabb gazdáink kedvéért, hogy üszög, ragya és sorfagyok által okozható károktól első helyen a korai vetés s a vetőmagvak mind alászántása mentheti meg, mert a buzának két nyár kell. A buzát tehát augusztus 22 és szeptember 8. között a földbe kell tenni, akár volt eső akár nem. A rozsvetést ajánlatos késő őszre hagyni szintén alászántással, a májusi fagyokra való tekintetből. A ki a földjét kellőleg megmivélte, az eső nélkül is akkor vet, a mikor tetszik. Ezeket utjabban is figyelmebe ajánljuk olvasó gazdáinknak s kérjük, hogy tudassák azokkal is, a kik nem olvasnak. Mi az ilyen nagyobb kérdéseket isteni tisztelet végével a templomban az egész közönségnek tudtára adnók. Szorgalmas és sok terhet huzó népünk megérdemli, hogy az olvasó rész segítségére menjen értelmi felvilágosítással azoknak, kik nem olvasnak. A kisebbek a nagybaktól tanulhatnak. Az egész szász nép korán szokta a buzát vetni, de nem is arat üszöges vagy ragyás kalászkot.

Közönség köréből.*

Gondnoksági elnök panaszja a tanító ellen. A h. karácsonfalvi ált. isk. gondnoksági elnöke, — ki csupa buzgóságból egy napon át képes vizsgáztatni izzó melegben az ártatlan nebulókat, keztyűs kézzel s ugyan ily módon írásból dikiézni egyes isk. ünnepélyeken — hosszú vádban vádolja az iskola egyik tanítóját, ki bár az unitárius hitfelekezeti énekezőre, szereti az egész község felekezeti és nemzeti különbség nélkül. Vádja a sértett hűség és góg kifolyásainak sorozata, mely alól könnyű lesz megszabadulni a nemzet ama szerény napszámának, ki soha még a légynek sem vétett. Keményen vádolt tanító barátunk a közég minden jóra való kultur intézményeiben részt vesz; valóban a nép vezetője s éppen ezért szörnyülködve kérdezzük, hogy hát Karácsonfalván hol van a gondnokság többi tagja, hogy nem emel szót az ártatlan mellett? Hol van a tanító kollégája, ki lehetetlen, hogy ne érezze a tanítói tekintélynek megcsorbítását egy laikus által? Mind alulvának, miképen Péter, az esküdöző tanítvány az árulás órájában? A keztyűs elnök ur pedig tovább is kezeli a nevelés szent ügyét, — de csak keztyűs kézzel. **Figyelő.**

Ezen rovat alatt megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIVATALOS RÉSZ.

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 14221., 13729., 14245., 13871., 14030., 13962., 14210—900. alisp. szám. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi községi előjáróságnak. Közölni tétel végelt értesitem, hogy Farkaslaka és Szent-Tamás községek sertésállományában a sertésorbánéz; Olasztelek, Dobó, a kisküküllővármegyei Kesztlér és Sövényfalva közs. sertésállományában a sertésvész; Bardocz közs. bivalállományában a bivalvész fellépett és a vonatkozó zárlat elrendellett. Ellenben Kénos és a kisküküllővármegyei Sinka községekben uralgott sertésorbánéz, illetve sertésvész megszűnván, a zárlat feloldatott. Székely-Udvarhelyt, 1900. aug. 13. Alispán helyett: Gróf Lázár, főjegyző.

Körözések. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 14113—900. alisp. Udvarhely város polgármestere és valamennyi községi előjáróságnak. Közölni tétel végelt értesitem, hogy Bözödön egy fekete jegynélküli bivaly tehén és sz. kereszturi Kovács Ferenczel szintén egy 8 éves bivaly tehén felfogatott. Schüller István szenttamási lakosnak egy 7—8 éves bivaly és a medeséri községi legelőről egy drb kekes szörű 3 éves tehén elvezett. Sz-Udvarhelyen, 1900. évi augusztus hó 13-án. Alispán helyett. Gróf Lázár, főjegyző.

Hirdetmény.

A ref. kollegium előírásága az intézettel kapcsolatos konviktus részére a hus, kenyér-, tej- és fűszerezkek szállítására pályázatot hirdet; megjegyezvén, hogy a mult isk. évben husból mintegy 9000 korona, kenyérből mintegy 4600 kor. volt a fogyasztás. Az ajánlatok **f. hó 29-én déli 12 óráig** Szabó András tanár, konv. elnökhöz adandók be; akinél a pályázati feltételek is megtudhatók.

Sz.-Udvarhelyt, 1900. aug. 22.

A ref. koll. előjárósága.

Sz. 11791—1900. szb.

Pályázati hirdetés.

A nagy-galambfalvi körjegyzői állásra, mely következő javadalmazzal van egybekötve: évi fizetés 800 korona, anyakönyvvezetői tiszteletdíj 200 korona; lakbér 100 korona; irodai általány 60 korona; pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérsüket **folyó év szeptember hó 29-ig** hozzám annál bizonyosabbban adják be, minthogy a később beérkező folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

Székely-Keresztur, 1900. évi augusztus hó 15-én.

Gálffy Kálmán,
főszolgabíró.

Engedve a kor követelményeinek

Székely-Udvarhelyt, a Kossuth-utczában levő borbély- és fodrász-üzlete n további (ideiglenes) fenntartásával ugyancsak a Kossuth-utczában, **Florián Bogdá és Fia** nagykereskedése mellett s épületehen teljesen új, a mai igényeknek megfelelő

borbély- és fodrász

üzletet rendezek be és azt f. évi szeptember hó 1-én a n. é. közönség szives rendelkezésére bocsátom.

A megnyitandó kényelmes, tágas helyiségben kellő számú személyzet biztosítja a n. é. közönség gyors és pontos kiszolgálását.

Midőn ezen újabb áldozatkészségemre, illetve üzletem czelszerűbb berendezésére előre is bátor vagyok a n. é. közönség szives figyelmét és pártfogását kérem, maradok kész szolgálattal:

Mészáros Lajos,
borbély- és fodrász.

B O R

tiszta természetes erdélyi és magyarországi termés, melyek valóságért teljes felelősséggel szavatol:

FERNENGEL

GYULA

jóhírű pinézéből Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca) kapható a következő előnyös árakban:

Nagyban 56 literen felül hektoliterenkint 36 koronától 140 koronáig.
Kicsinyben literenkint 56 fillértől 2 korona 80 fillérig.

Részletes árjegyzék, minta ingyen és bérmentve.

A z ö s s z e s i s k o l a i t a n k ö n y v e k

Egész tanéven át, de főleg az új tanév kezdetén vásárol a „kis-“ és „nagydiák“.

Feltétlenül szükséges . . .

Feltétlenül szükséges, hogy tisztában legyen minden szülő és tanuló már most azon helylyel, hol úgy az iskolai év kezdetén, mint egész éven át állandóan a legkitűnőbb minőségű, gondosan megválogatott iskolai szereket, valamint az összes elemi népiskolai és középiskolai tankönyveket

lelküismeretes kiszolgálás mellett, pontosan beszerezheti s nyomban a legelőszőbb kedvezményes árrért be is költeti.

Ez az előnyös hely:

B E T E G H P Á L

könyv-, papir-, író- és rajzszerek kereskedése Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca, Pálffy-féle — a legesimesebben díszített házban),

hol egyszersmint könyvnyomató, könyvkötő, könyv-, zenemű és újságkiadó-intézet is lévén, bármely irányu e körben tartozó kívánalmak gyors és olcsó kielégítést nyernek . . .

Iskolai és községi nyomtatványok

Árverési hirdelmény.

Szám. 10452—900. főszb.

Udvarhelyvármegyében a homoród-keménylelvi közbirtokosságnak tulajdonát képező erdőjéből 31,95 k. holdnak mintegy 732 köbméter vastagabb, 3198 köbméter vékonyabb, 3198 köbméter tölgy mifa és 1561 köbméter tölgy tűzfifa készlete iránti első árveres eredményre nem vezetett, — a II-ik árverésre határozottan f. évi szeptember 10-ike d. e. 10 órája tüzetik ki, azon községi házhoz.

Kikiáltási ár 39,387 korona — hánypenzusúli ennek 10 százaléka teendő. A részletek feltételek a községi bírónál megtekinthetők. Homoród-Okland, 1900. augusztus hó 11.

Benedek Imre, főszolgabíró.

A BŐRIPAR-SZÖVETKEZET

SZÉKELY-UDVARHELYT, Kossuth-utca.

Tagjainak keresete, hitele- és üzleti érdekeiknek előmozdítását tűzte feladatául. Ajánlja az erdélyi részekben páratlanul álló olosású és kitűnő cipőfelsőrészeit minden alakú cipőkhöz. Raktáron vannak és mindig a legkiválóbb minőségben kaphatók: I., II., III-szor ütletett ökr- és hivaltalpak 90-135-ig Angol talpbélés, eseres hasított, boeskor talpak. Tehén-, pilling- és borjuhörök (fekete és viksos). Különböleg legfinomabb zergék. Csizma- és cipőbélések mindenféle színben (juhőr). Legfinomabb szatén és lag, kidbör, francia sevro, oroszlag. Szíjgyártók részére blank és színes juhlag minden színben. Cipő- és csizmakellekek a legnagyobb választékban. Szarvasbőr fekete és kocsimosó. Ponyvák mérték után megrendelhetők. Cipőkenőcsök fekete és sárgacipőkhöz legelőszőbban itt kaphatók. E szövetségnek rendes tagja lehet s az összes előnyökben részesül, ki legalább egy részjegyet vesz s azt havi 2 koronás összegekben pontosan fizeti. Egy részjegy ára 40 korona. Felvételre bármikor lehet jelentkezni a szövetség helyiségében.

Uj! Különös figyelemre méltó. Uj!

A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium által hivatalosan jónak és észszerűnek ismertett el. K Ö S Z Ö N E T N Y I L V Á N I T Á S .

Ő fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő eszászári és királyi fensége Szalvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az asbest-talppal bélelt cipőkkel. Ő fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta a cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradnak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadászcipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbest-talpbéléssel, ugyanannal a cipőszénnel s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek, és ép oly megfelelők, mint megfelelők voltak a szalon-cipők.

Zágráb, 1898. július 8.

Krahl, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur! Az asbest-betéti cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járók; megszűnt minden lábfájsom, hogy — azt hiszem — lábajom semmi további orvoslást nem igényel. Szíves tanácsát köszöni tisztelemmel Wekerle Sándor.

Dánoson, 1897. szeptember 17.

Köszönetnyilvánítás Cho . . . Olga grófnő udvarhölgytől.

Órjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.

Nines többé láb fájás!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem borkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés Rövid idei viseles után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Hőgyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagságú 2 kor. 40 fill. egyszerű I kor. 20 fill., homoktalp 80 fill., gyermekeknek fele. Az asbest-talpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállított.

Vizszontelárusítóknak megfelelő árendemény Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Az asbestáru-gyár képvisellete:

Bőrípar-szövetkezet Székely-Udvarhelyt, Kossuth-utca.

Váltó-ekék legjobb kivitelben.

PAPP ZAKOR ENDRE

vasnagykereskedése az „Arany kaszához“ Sz.-Udvarhelyt.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki nagyközönség igen becses figyelmét felhívni gazdagon berendezett

VASNAGYKERESKEDESEMRE.

Dus raktárt tartok a következő cikkekben: Mindennemű vajdahunyadi vasak, szerzőszámok és rugó acélok, sodrony-, kovacsolt és gépszegek. Mindennemű szíjgyártó-kellekek, kocsí- és szekértengelyek, fűtő- és főzőkályhák. Épület- és butorvasalások. Konyha- és háztartási cikkek.

Acél váltó-ekék, gazdasági gépek, legjobb minőségű kaszák, kapák és fenékövek. Valódi chinaezüst, alpaca- és esont-éveszközök. Mehészeti és kertész-eszközök. Legjobb minőségű mülép. Postai megrendelések pontosan eszközöltnék. Jutányos ár és pontos kiszolgálás!

Igen becses pártfogásért esedezve teljes tisztelettel: Papp Zakor Endre vaskereskedő az „Arany kaszához“.

Portland- és románcement-nagyraktár

KÉSZ CZIPŐK

Orbán, Nagy és Tamás cipészüzletében Székely-Udvarhelyt a legnagyobb választékban, általában elismert legjobb és legesimesebb kivitelben kaphatók urak, hölgyek és gyermekek részére. — Ugyszintén elvállal minden e szakmába vágó, legkényesebb igényeket is kielégítő megrendeléseket, javításokat teljesen versenyképes árak mellett. Vidéki megrendelések találó használt cipő beküldése után legpontosabban és gyorsan, utánvétellel mellett eszközöltetnek. Nem alkalmas árak készséggel visszavétetnek és kicseréltetnek. — Készítményeinkért ezéjük jó hírneve kezszekedik. Szíves pártfogást kérve

Orbán Nagy és Tamás cipészüzlete Székely-Udvarhelyt.